

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
W BIAŁYMSTOKU**

Egz. Nr 2

**PROTOKÓŁ KONTROLI
Zespołu Placówek
Opiekuńczo – Wychowawczych
w Zambrowie**

BIAŁYSTOK - CZERWIEC – 2008r.

Protokół

kontroli problemowej Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Zambrowie

Kontrolę przeprowadziły – Krystyna Pasiuk - kierownik zespołu - starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, Małgorzata Osipowicz - starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku w dniu 29 maja 2008 roku na podstawie upoważnienia Nr 89 z dnia 28 maja 2008r., które w imieniu Wojewody Podlaskiego wydał Pan Andrzej Kozłowski dyrektor Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Kontrolą za okres od 01.01.2007r. do dnia kontroli objęto działania placówki na rzecz powrotu dziecka do rodziny.

Kontrolujący wpisali się do książki kontroli pod pozycją 1/2008r.

Wyjaśnień w toku kontroli udzielali

1. Jadwiga Paździor – dyrektor

Ustalenia kontroli

Placówka dysponuje 67 miejscami z podziałem na poszczególne części:

1. Grupa socjalizacyjna – 30 dzieci (obecnie przebywa 26 dzieci),
2. Grupa interwencyjna – 12 dzieci (obecnie przebywa 14 dzieci),
3. Grupa z zaburzeniami psychicznymi – 12 dzieci (obecnie przebywa 12 dzieci),
4. Grupa wychowanków zamieszkujących w 3 mieszkaniach autonomicznych – 13 dzieci (obecnie przebywa 11 dzieci).

W dniu kontroli w placówce przebywało 64 wychowanków.

Wychowankowie placówki pochodzą z rodzin dotkniętych bezrobociem, niewydolnych wychowawczo, niezaradnych, choroba psychiczną oraz patologią społeczną (alkoholizm, demoralizacja).

Sytuacja prawna dotycząca sprawowanej opieki przebywających wychowanków przedstawia się następująco: 56 dzieci z rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską, 6 dzieci z rodzin pozbawionych władzy rodzicielskiej, 2 dzieci - sieroty.

Dzieci umieszczane są w placówce głównie z powodu:

- niezrealizowania obowiązku szkolnego,
- sprawiające problemy wychowawcze,
- agresji (często stosujące przemoc wobec rówieśników),
- będące ofiarami przemocy w rodzinie (pobite, pijane),

W 2007 roku ruch wychowanków przedstawiał się następująco:

- odeszło do rodziny biologicznej – 8 dzieci,
- odeszło do rodzin zastępczych – 11 dzieci,
- adopcja - 2 dzieci,

W 2008r.z placówki odeszło 1 dziecko do rodziny biologicznej.

Prawo do kontaktów dziecka z rodziną jest jednym z najważniejszych praw wychowanka w placówce, ponieważ na gruncie obowiązujących przepisów celem działań placówki jest podtrzymywanie więzi dziecka z rodziną i działania na rzecz jego powrotu do domu.

Placówka umożliwia dzieciom regularne, osobiste i bezpośrednie kontakty z rodzicami oraz innymi osobami bliskimi oraz zapewnia im warunki sprzyjające utrzymaniu osobistych kontaktów z rodziną. Formalnie Sąd Rejonowy wydaje zgodę na wyjazdy wychowanków. W przypadku uzyskania takowej zgody oraz w przypadku braku zastrzeżeń ze strony placówki, każde dziecko ma możliwość odwiedzania swoich rodziców lub rodzeństwa. Podopieczni mają stały dostęp do telefonu, z którego mogą korzystać.

W toku kontroli ustalono, że placówka podejmuje wiele działań w celu powrotu dzieci do rodziny. Ustalono, że celami nadrzędnymi w pedagogizacji środowiska rodzinnego są:

- wyjazdy do domów nowoprzybyłych podopiecznych w celu zdiagnozowania sytuacji rodzinnej, materialno bytowej, a tym samym przyczyn umieszczania dzieci w placówce,
- regularne odwiedzanie rodziców dzieci przebywających w placówce, w celu monitorowania sytuacji rodzinnej, udzielania rad, wskazówek, informowania o bieżących sprawach dotyczących dzieci,
- zwracanie uwagi na usprawnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziców: właściwa opieka i zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa w czasie ich pobytu w domach, regularne powroty do placówki,
- wspieranie rodzin w zakresie prawidłowych relacji i komunikowania się,
- pomoc w sporządzaniu pism urzędowych, m. in. do sądów o wydanie zezwoleń, wniosków o powrót dziecka do rodziny naturalnej, do ośrodków pomocy społecznej ,
- spotkania rodzinne na terenie placówki,
- udział rodziny w uroczystościach typu: chrzciny, Komunia Święta, wesela, pogrzeby,
- zachęcanie starszego rodzeństwa do odwiedzin rodzeństwa przebywającego w placówce.

Placówka opracowała „Plan pracy z rodzinami wychowanków na rok szkolny 2006/2007”. Uwzględniono w nim następujące zadania do realizacji:

- zawarcie z wybranymi rodzinami kontraktów ustalających zasady wzajemnej współpracy,

- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w domach rodzinnych,
- prowadzenie konsultacji w zakresie poradnictwa psychologicznego dla rodziców – pomoc w rozwiązywaniu kryzysowych sytuacji,
- organizowanie porad rodzinnych mających na celu rozwiązywanie sytuacji problemowych dotyczących dzieci,
- prowadzenie zajęć warsztatowych dla rodziców mających na celu kształtowanie umiejętności w zakresie opieki i wychowania,
- stworzenie i realizacja programu prorodzinnego „Moje dziecko”.

W celu pedagogizacji środowiska rodzinnego wychowanków placówka realizuje program „Szansa na powrót”. Celem tego programu jest wspieranie rodziny w tworzeniu warunków umożliwiających powrót dzieci do domów rodzinnych poprzez podejmowanie działań tj. wywiad środowiskowy, wizyty w domach, zajęcia psychoedukacyjne, warsztatowe, grupowe dla rodziców i członków rodzin, indywidualne porady w sprawach rodzinnych podejmowane przez pracowników placówki (psycholog, pedagog, pracownik socjalny, wychowawcy).

Ponadto placówka opracowała program prorodzinny „Moje dziecko”, który realizowany był na przełomie marzec-czerwiec 2007r. oraz kontynuowany w miesiącach październik 2007r. - czerwiec 2008r.

Celem głównym programu jest wdrażanie rodziców i członków rodzin do odpowiedzialności za rozwój, opiekę i wychowanie dzieci.

W programie założono:

- mobilizowanie rodziców do częstych kontaktów z dzieckiem (korespondencja, kontakty telefoniczne, wizyty w placówce, urlopowanie do domu rodzinnego w dni wolne od nauki),
- budowanie pozytywnych relacji i więzi w rodzinie,
- kształtowanie prawidłowych postaw rodzicielskich wobec dzieci i korygowanie nieprawidłowych postaw wychowawczych.
- włączenie rodziców w proces wychowawczy i opiekę nad własnym dzieckiem.

Autorzy programu oczekują wzmocnienia więzi uczuciowych między dziećmi i rodzicami, poprawy ich wzajemnych relacji, dowartościowania rodziców. Rodzice ponadto nauczą się rozpoznawać uczucia i potrzeby swoich dzieci, nauczą się stosować właściwe metody wychowawcze w stosunku do dzieci.

Wśród zadań przewidziano:

- wdrażanie rodziców do aktywnego uczestniczenia w życiu dziecka poprzez pomoc w przygotowaniu uroczystości I Komunii Świętej, chrztu, bierzmowania, urodzin, imienin dla swoich dzieci - pieczenie ciast, przygotowywanie potraw i wystroju pomieszczeń,

- budowanie i podtrzymywanie więzi między dziećmi i rodzicami poprzez pogadanki z rodzicami, wspólne uczestniczenie rodziców i dzieci w ważnych uroczystościach, w tym z okazji Dnia Matki, Dnia Kobiet,
- podnoszenie umiejętności pedagogicznych rodziców (rozpoznawanie potrzeb dziecka, kształtowanie prawidłowych postaw rodzicielskich), poprzez spotkania dla rodziców, pogadanki, zajęcia warsztatowe, wizyty w domach rodzinnych,
- włączenie rodziców do procesu wychowania dzieci poprzez udział rodziców w wywiadówkach w szkole, kontakty z nauczycielami, omawianie z rodzicami problemów dzieci oraz wspólne ich rozwiązywanie, wizyty w domach.

Zgodnie z harmonogramem działań zorganizowano m. in.:

- I Komunię Świętą, chrzest, imieniny, urodziny dzieci,
- pogadanki, zajęcia warsztatowe dla rodziców,
- uroczystości z okazji Dnia Kobiet i Dnia Matki,
- omawiano z rodzicami problemy dzieci.

W dniu 8.03.2007r. odbyło się w placówce spotkanie z okazji Dnia Kobiet, w którym uczestniczyły mamy i babcie (6 osób). Dzieci przedstawiały przygotowaną część artystyczną, wręczały upominki. Następnie wychowawca i psycholog przeprowadzili zajęcia na temat właściwych i niewłaściwych postaw rodzicielskich oraz ich konsekwencji. Omówiono również potrzeby psychiczne dziecka i sposoby ich zaspokajania przez członków rodziny. Rodzice aktywnie uczestniczyli w dyskusji i dzielili się swoimi spostrzeżeniami. Podobne spotkanie odbyło się 10 marca 2008r., gdzie oprócz części artystycznej poruszono temat zasad komunikowania się między członkami rodziny.

W czasie rozmów podkreślano znaczenie kontaktów rodziców z dziećmi dla budowania i podtrzymywania więzi. Zwrócono uwagę na wspólne spędzanie dni wolnych od nauki.

Pedagogizacja rodziców odbywała się również w czasie odwiedzin dzieci w placówce oraz podczas wizyt w domach rodzinnych. Miała na celu m. in. kształtowanie prawidłowych postaw rodzicielskich oraz kształtowanie umiejętności rozpoznawania potrzeb dziecka. Ponadto omawiano z rodzicami funkcjonowanie dzieci w szkole i w placówce, wyniki w nauce, stan zdrowia oraz zachowanie i problemy.

Jednak, jak wynika z wniosków wynikających z realizacji programu, jedynie nieliczna grupa rodziców wykazała zainteresowanie sprawami dzieci. Najliczniej pojawiali się przy organizacji uroczystości tj. bierzmowanie, komunie, czy Dzień Matki i Dzień Kobiet. Natomiast tylko niewielu rodziców zaangażowało się w sprawy szkolne dzieci i rozwiązywanie ich problemów.

Ponadto rodzicom biologicznym udzielana jest pomoc w zakresie:

- metod aktywnego poszukiwania pracy,
- profilaktyki uzależnień,
- racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi,
- zachęcania do poprawy warunków bytowych np. odnowienie mieszkań, dokonanie napraw, dbanie o ład i porządek.

Podopieczni mogą przyjmować w placówce osoby bliskie, nie tylko rodzinę, ale i kolegów. Często też z dziećmi prowadzone są rozmowy jak ważną rolę odgrywa rodzina i bliscy w życiu każdego człowieka. Dzięki takim działaniom podopieczni uczeni są poszanowania i podtrzymywania związków emocjonalnych z osobami dla nich ważnymi.

Placówka nawiązała i nadal nawiązuje kontakty z dalszą rodziną podopiecznych: ciociami, dziadkami, starszym rodzeństwem, kuzynami.

Stwierdzono, że wychowankowie orientują się w swojej sytuacji prawnej i znają swojego opiekuna prawnego. Wszelkie decyzje dotyczące dziecka omawiane są z wychowankiem i podejmowane w uzgodnieniu z jego rodzicami lub opiekunami prawnymi.

Wszelkie działania podejmowane w ramach ww. działalności placówki jest dokumentowane. Opracowywane są plany pracy z poszczególnymi rodzinami wychowanków, w których wyszczególniono zadania, metody i formy oraz termin ich realizacji. W planach odnotowywane są efekty podejmowanych działań. Ponadto prowadzone są karty poradnictwa psychologicznego, w których zapisywane są wszelkie kontakty z rodzinami wychowanków oraz treść poruszanych zagadnień. Ponadto do indywidualnych planów pracy dołączono plany pracy z rodziną dziecka. W planach odnotowywane są efekty podjętych działań.

Współpraca placówki z instytucjami działającymi ustawowo na rzecz dziecka i rodziny

Placówka współpracuje z licznymi instytucjami i dotyczy wielu dziedzin funkcjonowania placówki:

- sądami rodzinnymi – w celu regulowania sytuacji prawnej dzieci,
- kuratorami sądowymi – w celu zdobycia informacji o środowisku rodzinnym, funkcjonowaniu rodziny, problemach wychowawczych,
- Rodzinnymi Ośrodkami Diagnostyczno-Konsultacyjnymi w łomży, Białej Podlaskiej, Ostrołęce, Suwałkach,
- Ośrodkiem Adopcyjno-Opiekuńczym,
- Policją,

- Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie, Ośrodkami Pomocy Społecznej – właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu rodziców dzieci w celu ustalenia aktualnego miejsca pobytu opiekunów dziecka, rozpoznanie sytuacji socjalno-bytowej (wywiady środowiskowe),
- Szkołami, do których uczęszczali dzieci i uczęszczają aktualnie – uzyskanie informacji o efektach nauki szkolnej, trudnościach w nauce, problemach wychowawczych itp.,
- Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi – diagnozowanie dziecka,
- poradniami zdrowia ogólne i specjalistyczne,
- Kościołami właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania oraz deklarowaną przynależność wyznaniową rodziców – udzielanie sakramentów, opieka duszpasterska,
- Innymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, że placówka podejmuje liczne działania w kierunku pedagogizacji środowiska rodzinnego oraz na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje dyrektor Placówki.

Zgodnie z § 15 ust. 2 pkt 7 oraz § 16 ust. 1, 3 i 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z późn. zm.) Dyrektorowi Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Zambrowie przysługuje prawo do:

- zgłoszenia na piśmie, przed podpisaniem protokołu, umotywowanych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania,
- odmowy podpisania protokołu; Dyrektor Placówki składa wówczas wyjaśnienia przyczyn tej odmowy w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu.

**ZESPÓŁ PLACÓWEK
OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH**
18-300 Zambrow

Aleja Wojska Polskiego 52
tel./fax 086 271 31 89
NIP 723-10-40-598 R-000234933

DYREKTOR
mgr Jadwiga Paździor

Data

23.06.2008r.

Podpisy kontrolujących:

1. *L. Pasińska*
2. *K. Orpowska*